

HIRADO

GYOMAENDRŐD VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK LAPJA

XV. ÉVFOLYAM 1. SZÁM

1996. JANUÁR

MEGJELENIK HAVONTA

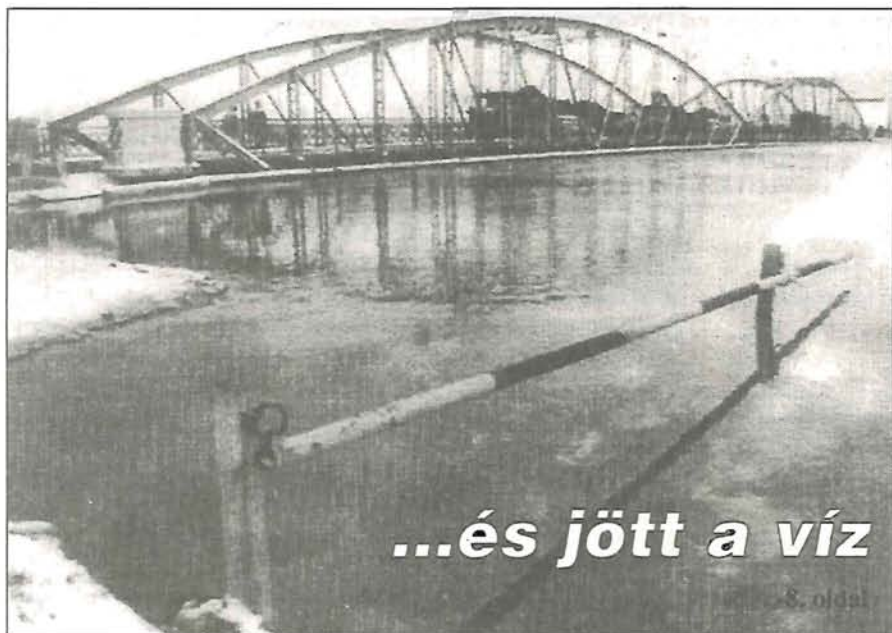
ÁRA: 35 Ft

**Dr. Baranyi Károly
véleménye
a NAT-ról**

14. oldal

**Szűnyogirtás
és a téma
fejtegetése**

7. oldal

...és jött a víz

8. oldal

Testületi látogatás a tűzoltóknál

5. oldal

A szemétszállításról

7. oldal

OLVASÓI LEVELEK

10-11. oldal

A TARTALOMBÓL:

A kovácsműhelyben
13. oldal

Köztünk él
6. oldal

Testületi ülés
4. oldal

Előbb engedélyt!
11. oldal

Megkérdeztük a
polgármestert
2. oldal

Kisállat-kiállítás
16. oldal

A németek betelepüléséről
15. oldal

Megfejtések
11. oldal

**Nemcsak
a
20 éveseké
a világ...**

Karácsonyi
nyugdíjasműsor
9. oldal

MEGKÉRDEZTÜK a polgármestert

– *Úgy tűnik, népszerű lett a zacskós-víz-szolgáltatás, viszont jó magyar szokás szerint máris probléma merült fel...*

– Sajnos kaptunk híreket visszaélésekről is. Már papa, mama, nagymama, mindenki ezt issza... Már most nagy pocskótlás folyik a vízből. Illetéktelenek fogyasztják többségében a megcélzott kisgyermek és kismamák helyett. Ezen változtatni kell!

– *A gázközmű vagyonfelosztása egy kevert megoldás szerint történt. Mit jelent ez a városunkra nézve?*

– A lakosságárányos és a vezeték-hossz szerinti elosztás alapján 65 millió forint körüli érték illeti meg az önkormányzatot. Így érvényesült a többség akarat, ami számunkra elfogadható.

– *Mennyiben lehet létjogosult a településrészi önkormányzat?*

– Ebben igen nagy fantázia van. Ez egy demokratikus intézményrendszer. Nem változtat alapvetően a jelenlegi önkormányzaton, hiszen egyrészt ugyanazon emberekből állna, másrészt „külsős” tagokból is – akármelyik városrészben. Nagyon sajnálom, hogy az endrődiek ezt nem támogatják, mert úgy lenne szerencsés, ha mindkét városrészben létrejönne és jól működne.

Elképzelhető, hogy csak a gyomai oldalon fog ez megvalósulni, de még hátra van néhány hónapos komoly munka a kidolgozásához.

Bonyolítani nem fogja az önkormányzati munkát. A fejlesztésekre fordítandó pénzüsszegek odaítélésében nagyban segíthet.

– *Mi a véleménye dr. Bánki, a városi főorvos lemondásáról?*

– Úgy gondolom, nagyon helyesen tette, hogy lemondott. Végül is ő abban a sikkasztási ügyben alapvetően ártatlan. Más kérdés, hogy nagyobb mélységben kellett, illetve volna a pénzügyi dolgokba is belelátania. Mivel az egy bizalmi kérdés, hogy a gazdasági és az első számú vezető milyen kapcsolatban áll, de szerepet is játszhat az, hogy tapasztalat nélkül belevihették egy ilyen helyzetbe. Ideiglenesen megbízta a testület dr. Gedei Margit szemesz szakorvost ezen teendők ellátásával, aki volt már a városban egy ízben főorvos. Nálánál jobbat pillanatnyilag nem tudok elképzelni.

– *A teniszpálya odaítéléséről mi a véleménye?*

– Szerintem igazságos volt. Miután ez a terület el nem adható, elsősorban a je-

lenleg teniszező fiataloknak kell hogy jó szolgálatot tegyen és ne üzleti érdekeknek. Úgy gondolom, hogy ez a döntés nem Dezső Zoltán ellen szólt, hanem inkább a teniszező gyerekek mellett.

– *Az árvízveszély megszűnt – egyelőre –, és minden ezzel kapcsolatos teendő „simán” lezajlott...*

– Azt tudnám hozzáfűzni, amit dr. Goda Péter mondott: ez egy természeti csoda, hogy nem jött át a víz a gátakon, Gyulánál például. Én nem találok olyan derűsnek ezt az ügyet, mint a hivatalos média találta. Nagyon érezhető volt, hogy rossz híreket nem illik mondani... Ismerve a szakemberek véleményét, nehéz megállapítani, hogy a gátak állapota valóban milyen is. Majd a következő hetekben kiderül, mikor esetleg tartósan magas vízálás lesz. Ha még ezt is megússzuk, akkor is elmondhatjuk: nagy szerencsénk volt... Néhány tucat ember felelőssége az, hogy éveken át nem tették dolgukat, nem költöttek annyit a gátak állagára, rendben tartására, amennyit kellett volna az emberek testi épségének, vagyonának megóvása érdekében. Lelkiismeret-furdalásuk lehet, a szakembereknek pedig igazuk!

– *Milyen évet vár a polgármester?*

– Nyilván mindenki jó esztendő várna... Tudom, hogy ez az év sem lesz könnyebb, mint a '95-ös év volt. Azért reménykedem néhány kellemes meglepetésben... Hátha sikerülne végre utakat építeni, rossz állapotban lévő épületet felújítani, és maradna pénz arra, hogy tisztességesen és nagyon emlékezetesen tudjuk a millicentenáriumi jubileumot megünnepelelni.

Ezen kívül, bízom benne – és a lakosság is higgyen nekem –, hogy előbb-utóbb lesz jó ivóvizünk, mert az úgy jó úton halad. A most leesett csapadék jó hatása, hogy a talaj vízháztartása feljavul, és az élővilág, a mezőgazdasági termelés szerencsésebben alakulhat.

Higgyünk abban, hogy velünk is történhet valami pozitív...!

* * *

Kié a pályaudvar?

E néhány sor megírására már régen – évek óta készülődöm, függetlenül a MÁV Szegedi Igazgatóságára küldött hasonló tartalmú írásokról. A Blikk bulvárlap, illetve a Békés Megyei Hírlap is foglalkozott a minap a gyomai vasútállomással. Javasolta: az utasok kezdjék el kitakaríta-

ni és cserébe talán a MÁV ingyen utazást biztosít e fáradságért.

Kié ez a pályaudvar? A miénk? A Magyar Államvasutaké? Nyilván az utóbbi fennhatósága alá tartozik, mégis úgy érzem, városunkat is minősíti. Ezúton tisztelettel felkérem az állomásfőnök urat, tegyen valamit! Az sem baj, ha elrestelli magát, hiszen az első számú felelős mégis csak Ön. De attól tartok, Önt ez egyáltalán nem érdekli. Vajon miért? Miért nem zavarta, hogy a várócsarnok mennyezetvilágítása legalább öt éve nem volt kitakarítva, megjavítva? A többéves légypiszoktól, elpusztult szúnyogoktól, legyektől és egyéb rovaroktól már nem is világított a mennyezeti lámpasor. Miért csak az újságcikkek megjelenése után takarította meg? A magasan lévő ablakok légyürültől, pókhálótól és ráfröccsent méisztől virítanak évek óta. A falak sötétek és piszkosak. A peron falain éktelenkedő „festmények” változatlanul ott díszlegnek. A külső homlokzat feletti vízvezető csatornák elhajlottak, deformálódtak a bennük lévő 15 éves földtől, falevéltől. Nyaranta virágozik bennük a gyom. Az embermagasságban lévő ajtók kitörve és nem kijavítva, az üvegek maszatosak, gusztaustalanul piszkosak. A fűtő radiátorok feketellennek, a kijavított csövezeték 10 éve festéket sem látott még.

Kérdezem a Tisztelt Állomásfőnök urat, Önt nem zavarja e látvány?

Mert az utasokat igen. Az utazóközönség túlnyomó többsége nem szemetel, nem tör üveget, nem mászik a mennyezetre, nem okoz kárt. Csak azért írom ezt is le, mert hallom a választ: az utazóközönség teszi mindezt, ami itt látható.

Kedves Főnök Úr! A tisztasághoz, a rendhez nem elsősorban pénz kell, hanem elsősorban igény és akarat. Önnek kötelessége lenne a tisztaságot, rendet, az átlátszó üveget, a csukható ajtót biztosítani, mintha a pályaudvar az Öné is lenne. Ugyanis Ön van értünk, utasokért. Ugyanígy, mint más, tiszta, rendes, virágokkal díszített magyar vasútállomáson, mert vannak ilyenek is. Tessék körülnézni, nem szégyen a tanulás!

Mindenesetre ma a város egyik legforgalmasabb intézménye országos szégyent hoz a településre, de gondolom Önre is!

Tisztelettel:

Dr. Frankó Károly
polgármester

CSECSEMŐKORI HIRTELEN HALÁL

Az utóbbi időben az orvostudomány fokozott figyelemmel, a szülők pedig növekvő aggodalommal fordulnak a rejtélyesnek tűnő „bölcshalál” felé. A jelenség abban áll, hogy a csecsemőkorban néhány kisbaba elfelejt lélegezni.

A váratlan légzésleállást – mely főleg az éjszakai órákban jelentkezik – rendszerint semmilyen figyelmeztető tünet nem előzi meg, de bizonyos körülmény elősegíti kialakulását. A következőkben felsorolt kockázati tényezők ismerete lehetőséget nyújt a megelőzésre.

1) Az előírászerűen végrehajtott szoptatás és anyatejtáplálás része a bölcshalál megelőzésének.

2) A cumizás fenntartja a légzés normális ritmusát, ezért lehetőleg cumizás közben aludjon el a kisbaba.

3) Az éjszakai nyugalom szempontjából fontos, hogy büfiztetéssel a lenyelt levegő kiürüljön a gyomorból.

4) Tilos a baba jelenlétében bárkinek dohányozni! Legyen mindig jól szellőztetett és tiszta levegőjű a helyiség, amelyben a baba tartózkodik!

5) Nemzetközi szakirodalmi adatok alapján helytelen különösen a veszélyeztetett csecsemők hason fektetése, illetve puha párnára fektetés után magára hagyása. Gondoskodjunk róla, hogy a baba mindig háton fekeve aludjon el!

6) A túlöltötetett, illetve túl meleg szobában tartott csecsemőknél gyakoribb a légzésleállás.

7) Gyógyszerfüggőségben lévő vagy drogfogyasztó anyák gyermekei, valamint a koraszülött kis súlyú újszülöttek, a légző- és tüdőfejlődési rendellenességben szenvedő csecsemőknél nagyobb a kockázati tényező.

8) A hirtelen csecsemőhalál miatt elvesztett gyermekek testvérei, illetve ikertestvérei fokozottan veszélyeztetettek.

9) A csecsemőt soha ne hagyjuk hosszan magára felügyelet nélkül!!!

Közös jellemzők összefoglalása: a hirtelen csecsemőhalál leggyakrabban féléves életkor alatt fordul elő; kétszer gyakrabban fiúknál, mint lányoknál; gyakoribb az őszi-téli hónapokban; hétvégeken inkább megtörténik; szinte mindig alvás közben következik be; nincs kórelőzmény; ezért hirtelen és meglepetészerűen lép fel; szervi betegséget mint halálokozót nem lehet kimutatni.

A hirtelen légzésleállás és a bölcshalál kialakulása közötti rövid (4 perc!) időben történő szakszerű beavatkozás lehetővé teszi a folyamat megállítását.

Kérem az anyukákat, hogy bővebb felvilágosításért és segítségért a gyermekorvosokhoz és védőnőkhöz forduljanak.

Dr. HANYECZ VINCÉNÉ
vezető védőnő

ÁNTSZ Városi Intézete, Szarvas

A november 30-i testületi ülés anyaga volt

A fent említett ülés anyagából három napirendi pontot csíptünk ki. Ezekre dr. Valach Béla magyarázatát kértük.

1. Mit foglal magába a vízkár-elhárítási kötelezettség, mi a lényege?

– A belvízi és árvízi vízkárelhárításra is az önkormányzatnak törvény által megszabott feladata, hogy rendelkezzen egy vízkár-elhárítási tervvel. Régen ez a Kövizighez tartozott. Azonban ezt létszámcökkentési okok miatt az önkormányzat kapta meg, de az erre való anyagi fedezetet sajnos nem! A terveknek tartalmazniuk kell bizonyos emberi erőket, azoknak mozgósíthatóságát, valamint gépi erőket és ezek mozgósíthatóságát is. A nagyüzemek felbomlásával ezt egyre nehezebb megoldani.

A második pontban 10 igen, 3 nem, 3 tartózkodással elfogadta a testület 40 db talajvízfigyelő, illetve talajvízminta-vevő kút létesítését.

– Ezt többféleképpen lehet értelmezni – folytatja dr. Valach B. – Úgy is, hogy lakosságellenes szankciótervezet, de úgy is, hogy ez egy környezetvédelmi rendelkezés.

A világban mindenhol úgy van, ha valahová energiát, pénzt nem fektetünk be, ott akkor visszaáll az eredeti nulla szintre vagy oda közelítenek az állapotok. Amennyiben rendet akarunk teremteni valamilyen szempontok szerint, akkor oda pénzt is kell fektetni! Ha azt akarjuk, hogy a holtágaink életben maradjanak és a vízbázisunk is szennyezetlen maradjon, akkor ezekre a figyelműkutatokra szükség van. Azért is, mert a környezetszennyezés bizonyításánál nem evidens az, hogy láthatóan csurog be a trágyalé vagy szennyvíz, hanem bizonyítani kell azt is, hogy az megjelenik a talajvízben is. (Lásd a tököli orszoktól visszamaradt földfelszín alatti kerozintengert – szerk.) Csak erre hivatkozva lehet bizony visszafogni bizonyos környezetszennyezési ártalmakat. A helyi és környezetvédelmi hivatal erőit is segítségül kell hívni a végrehajtásban. Egyébként Magyarországon is kiépülőben van egy figyelő – monitoring – rendszer, adatok gyűjtésére.

2. A szilárd hulladék gyűjtése a tervek szerint pályázatra kerül, mert a költségek, a Gyomaszolg tevékenységének számláiból, ezek adataiból a közszolgáltatás '96. évi mértéke meghaladja a közbeszerzési törvényben rögzített összeget (5 millió), az értékhatárt. A nem szilárd burkolatú utakra is ki kívánják terjeszteni a begyűjtést. Hogyan?

– A földutakon lakóknak ezt úgy kell megoldani, ahogyan az a Gyomaszolg Kft. felhívásában szerepel, hiszen ezt ők fogják végezni, amíg az erre a feladatra kiírt pályázat elbírálása meg nem történik. (Lásd a Gyomaszolg Kft. értesítését a 7. oldalon.)

3. A gyepmesterség a hozzá tartozó teleppel együtt eddig sok problémát okozott. Ez a fontos tevékenység jobban funkcionál majd a jövőben?

– Ebben ellátatlanság tulajdonképpen nem volt, mert augusztus 22-e után, a felmondást követően, a Gyomaszolg látta el a feladatot. A gond az, hogy azok, akik megelőzően kezelték ezt a telepet, tökéletesen „lelakták” azt. Részben nem tettek eleget sem a jó gazda követelményeinek, sem pedig a tisztiorvosi előírásoknak. A jelenlegi helyzet szerint a munkák elvégzésére vonatkozó határozat az, hogy engedélyképes állapotba kell hozni a gyepmesteri telepet.

BK.

Dr. Valach Béla

értesíti kedves betegeit, hogy
magán-fogszakorvosi rendelését
1996. januárjában
Gyomaendrőd, Fő út 106. sz. alatt,
MEGKEZDI.

Rendelési idő: hétfő 8–12, 15–19
kedd du. 15–19
szerda 8–12, 15–19
csütörtök –
péntek 15–17

Telefon: 386-647

TESTÜLETI ÜLÉS

Az 1995. év utolsó testületi ülése december 21-én volt. A képviselő-testület tagjai az ülés megkezdése előtt meglátogatták a városi tűzoltóságot, ahol Tímár Vince tűzoltóparancsnok beszámolt az egység munkakörülményeiről, eddigi tapasztalataikról és a jövő terveiről. (Lásd külön írásunkat az 5. oldalon!)

A napirendi pontok közül:

Dr. Bánki Gyula városi főorvos felmentését kérte az egészségügyi gondnokságon történtek miatt is, amit a testület elfogadott.

A közterületek rendjét módosító rendelet a különböző díjak mértékét szabályozza. A jövőben a következők változtak például: Közterületben 10 cm-en túl benyúló üzlethomlokzat, kirakatszekrény, üzleti védőtető, ernyőszerkezet: 50 Ft/m²/hó. a) árusító és egyéb fülke 150 Ft/m²/hó, b) újság, könyv árusítása 100 Ft/m²/hó. Üzlet előtti árubemutató 100 Ft/m²/hó, önálló hirdető berendezés, hirdetési felület 200 Ft/m²/hó, építési munkával kapcsolatos állvány, építőanyag és törmelék tárolása 30 Ft/m²/hó, idényjellegű árusítás – zöldség, gyümölcs – 30 Ft/m²/nap.

Alkalmi és mozgó árusítás – halottak napja, karácsony, szilveszter – 50 Ft/m²/nap, vendéglátó-ipari előkert 150 Ft/m²/hó...

A helyi járatú autóbuszra a menetjegy és bérlet 1996. évi új díjai: (március 31-ig) egy útra szóló vonaljegy 40 Ft., dolgozói bérlet 850 Ft/hó, tanuló-, nyugdíjasbérlet 235 Ft/hó. Az önkormányzat 185 400 Ft/hó támogatásban részesíti a helyi járatot. Az iskolai járatot az önkormányzat 6030 Ft/nap összeggel dotálja. 1996. április 1-jétől pedig az előző díjak 45 Ft, 970 Ft/hó és 300 Ft/hó összegre emelkednek. Az önkormányzati támogatások 144 000 Ft/hó, valamint 4690 Ft/napra módosulnak. A buszvezetők magatartását azonban kifogás érte a testület részéről. Őket beszámoltatásra kérik a januári testületi ülésen.

A vásári és piaci helyhasználati, mérlegelési díjakat felülvizsgálták, és a következő változások történtek többek között. Helyhasználat: sertés, juh, kecske 50 Ft/mázsa, pulyka, liba, kacsa, nyúl, tyúk, egyéb szárnyas állat 10 Ft/db, szemes termény 50 Ft/mázsa, őstermelők 30 Ft/m², vállalkozási engedéllyel rendelkezők, mezőgazdasági kistermelők 60 Ft/m², büfékocsi 400 Ft/db. A szállító járművek parkolási díja, ha arról árusítás nem történik: személygépkocsi, utánfutó 60 Ft/gépjármű. Kijelölt helyeken 30 Ft/gépjármű. Mázsálási díjak: 0–50 kg-ig 30 Ft/db, 51–300 kg-ig 45 Ft/db, 301–500 kg-ig 150 Ft/db, 500 kg felett 200 Ft/db. Egyéb mérlegelés 50 Ft.

Az 1996-os költségvetésben az endrői és gyomai mázsaházak felújítására 400 ezer Ft-ot biztosít a képviselő-testület.

A gépjárműsúlyadó (lásd: novemberi és decemberi Híradó!) elfogadásakor (1 tartózkodás, 1 ellenszavazat, 15 igen szavazat) módosítást is megszavaztak: az 1996. évi súlyadóbevételek 25%-át útjavításra, fenntartásra fordítják (14 igen, 1 tartózkodás, 2 ellenszavazat).

Az óvodai csoportok bővítésének lehetőségeit és feltételeit dr. Csoma Antalné óvodavezető dolgozza ki – ennek pénzügyi oldala nélkül!

A közalkalmazottként dolgozó dr. Csizmadia Tamás és Dr. Török Anna fogorvosok illetményének meghatározása a következő eredményt hozta: (10 igen, 1 nem, 4 tartózkodással) a közalkalmazotti besorolás szerinti illetmény, plusz változó bér, ami a havi teljesítmény függvénye – 40%-a az orvosokat, 20%-a az asszisztenseket illeti meg, a maradék 40% működési kiadásra.

A Városi Gondozási Központ intézményvezetője, Gonda Edit kérelemmel fordult az önkormányzathoz. Kéri, hogy az Európai Unió által meghirdetett PHARE Program innovációs pályázatát támogassák erkölcsileg és anyagiakban (30 ezer Ft értékben). A pályázatot a Szűrés, gondozás témakörében nyújtaná be.

A testület megvonja a pedagógusok részére biztosított földek használati jogát az 1996/97-es gazdasági évtől. A területek 5500 m²-t és 965 ak értéket képviselnek.

Az Erzsébet-ligetben található teniszpálya hasznosítását érintő pályázat elbírálása és megítélése megtörtént. A Gyomaendrői Tenisz Club javára ítélték 5 éves időtartamra. A klub ügyvezetője Ronyecz Zoltán. (10 igen, 3 nem, 3 tartózkodással – 1 nem szavazott.) Dezső Zoltán pályázata így nem kapta meg a szükséges támogatást.

Fogászati díjtételek 1996. január 1-jétől

Foghúzás.....	500 Ft
Depurálás, nyálkahártya-kezelés	300 Ft
Amalgámtömés egyfelszínű	800 Ft
Amalgámtömés többfelszínű.....	1300 Ft
Esztétikus tömés alábéleléssel	1800 Ft
Esztétikus korona.....	1000 Ft
Teljes kivehető fogsor foganként.....	500 Ft
fémlemez	3000 Ft
Fémkorona	800 Ft
Foggyökér-eltávolítás	1000 Ft
Gyökértömés.....	1500 Ft
Fogröntgenfelvétel.....	500 Ft

Látogatóban a tűzoltóknál

A tűzoltóság vendégei voltak a legtöbb testületi ülés előtt a képviselők. Meghallhatták *Tímár Vince* tűzoltóparancsnok beszámolóját egyebek mellett az alábbiakról.

Az egy évvel ezelőtt kitűzött célok – telephely, pihenőhelyiség, minimális szociális létesítmények létrejötte – valóra váltak. Közben megváltoztak az igények, lehetőségek, ezért az új feladatok megoldása a cél. A körülmények pozitívan változtak, ebben továbbra is bizakodó vagyok.

Az Önkéntes Tűzoltóegylet önálló jogi személy, de teljesen függ az önkormányzattól. Ezért szükséges, hogy a kitűzött célokat többszörösen felülmúló teljesítményt nyújtsunk. Ide tartozik egyéb szolgáltatások bevezetése. Ettől még az egyesület nem lesz önfenntartó, de mérsékli a költségeit. Ennél sokkal lényegesebb, hogy bizonyos szolgáltatást nyújtsunk a városnak.

1995-ben már gondoltunk arra, hogy részt vegyünk a közfenntartási munkákban is vízszállító autóval. Fák, utak locsolása, parkgondozás például.

A Németországból hamarosan érkező Magirus-Deutz gépkocsival, egy hóeke felszerelésével talán hódúrást is végezhetünk, hiszen sok utcában nem jár a hóeke...

A 24 órás szolgálat/ügyelet pedig igen nagy adu a kezünkben, amit sokoldalúan lehetséges kamatoztatni. Ezzel kapcsolatban vagyonvédelmi, tűz-

Tímár Vince beszámolóját figyeli a testület egy része

védelmi és riasztási területre gondoltunk elsősorban.

1996-ban a közel 10 milliós költségvetésünket könyvvizsgáló felügyeli. Balesetbiztosítással is ellátjuk a légénységet, amelyre komoly összeget fordítunk.

A nemrégén kapott Mercedes rohamkocsi hamarosan szolgálatba áll vizsgáztatása után. Külföldi segítségből a szakfelszerelése is kiegészül. Ilyen jármű (rohammentő) egyébként szokatlan a hazai szolgálatban, ezért üzemeltetését, használatát tanulnunk

kell. Ám a jövőben fontos feladatot fog ellátni.

A '96-os célkitűzések egyik legfontosabb feladata a magasabb szakmai színvonal elérése minden vállalt szinten – vagyis a képzés fokozása. Most már nem lehet elodázni a megfelelő védőfelszerelések – hővédő kabátok, lábbelik, légzőkészülékek – beszerzését. Igaz, az utóbbi ára darabonként 200 ezer Ft, amiből elég lenne öt készülőnek...

1994-ben a 81 kivonulással szemben 95-ben 62-t végeztünk, amely csökkenés örvendetes. Ezenkívül segítséget is nyújtottunk, például a rendőrségnek. A tűzeseteken való tanulás, okulás mellett a hivatásosok útmutatása Szarvasról szintén nagy segítség... Jelenleg 35 önkéntes, 7 főállású tűzoltó teljesít állandó szolgálatot. Természetesen né-

hány „kívülálló“ vállalkozó is segíti a munkánkat.

A Békés Megyei Tűzoltószövetség, a Szarvasi Önkormányzati Tűzoltóparancsnokság és a Gyomaendrői Önkéntes Tűzoltóegylet májusban tűzoltóversenyt tervez.

A laktanyánk szentelése május 25-én lenne. Ezt megelőzően egy tűzvédelmi szakkiállítás szeretnénk rendezni a volt endrői piactéren országos szakemberek, ismert személyek meghívásával.

Köztünk él

2. rész

S valóban, Mária versei igen alkalmasak a megzenésítésre. Magyaros, hängsúlyos verselésben, nagyjából felező nyolcasokban, tízesekben vagy ezek változataiban íródtak. Rendkívül ritmikus, dalba, énekbe kívánczó szövegek ezek. Gyakoriak a tiszta rímek, a belső rímek, az alliterációk, s a vers hangulatához igazodó kemény vagy lágy mássalhangzók gördülése, hullámozása gazdagítja zeneiségüket.

Ezért nyerték meg Ránki György tetszését is szintén pályázatra beküldött első díjat nyert versei. Hármat közülük meg is zenésített Három dal kicsinyeknek című gyermekszvitjében. Először a rádióban hangzott el, majd egy nemzetközi gyermekdalversenyen lett díjazott, s ezt követően 1976-ban a Zeneműkiadó kottában is megjelentette.

A kirándulás a zene világába a rádió újabb két zárkörű pályázatával ért véget, amelynek anyagából Karai József választott ki két verset Máriától kórusműve szövegéül.

Más területeken azonban a mesedivat és a szerkesztők változása az írónt egyre inkább háttérbe szorította. Egyre ritkábban kértek tőle írást a rádióba, de a gyermeklapokhoz is. A Móránál a Csupa mese antológia folytatásaként megjelenő Csupa legújabb mese antológiába Hárs László ugyan kért tőle mesét, de ő idegennek érezte magától a könyv tervezett koncepcióját, stílusát, nem küldött.

Betegsége is hátráltatta a munkában. Így kénytelen volt megválni a Padisák Mihály által szerkesztett Miska bácsi levelesládája rádióműsor levelezői feladataitól is, amelyet tíz éven át látott el lelkiismeretesen, szerényen, mindig a háttérbe húzódva.

1977-ben még egy kassai kiadónál megjelent szlovákul a A Móránál korábban kiadott Mesélő kert antológia, amelyben az író Tip és Top

című meséje is olvasható, de ezzel írói pályafutása – legalábbis a nagyobb nyilvánosság előtt – befejeződött. A gyérülő sikerek nem szegték kedvét, de a betegség, családi gondok megtépázták alkotóerejét. 1982-ben hazaköltöztek Endrődre, majd pár év múlva át Gyomára. Mária és férje kicsit idegennek érezték a nagyvárost. Kenyeret adott, de életető, meleg közösséget nem. A rájuk következő bajokat, tragédiát – legidősebb fiuk hirtelen halálát – a rokonok, barátok, ismerősök támogatása, együttérzése nélkül még nehezebb lett volna elviselni.

Az itthoniak közül a velük egyvásúak azért számontartották a kis Buckó Marikát vagy Iványinét – ki hogy ismerte –, ha nem is olvasták írásait. Büszkéek voltak rá, mint a szintén Endrődről származó Fenákel Juditra és Gergely Ágnesre, de őt mindig is közelebb érezték magukhoz, hiszen egy volt közülük, aki, mint a mesebeli szegénylegény, elment a városba szerencsét próbálni, aki harcolt, küzdött, csinált valami szépet, s aztán visszatért az övéi közé.

Talán tévedtem, amikor azt állítottam, kevesen ismerik Iványi Máriát, de hogy a fiatalabb nemzedék is képet alkothasson róla, álljon itt egy verse a több százból, amelyek igazán megérdemelnének végre egy önálló kötetet, ha akadna az ő művészetére érzékeny, vállalkozó kiadó és áldozatkész szponzor.

Bula Teréz

IVÁNYI MÁRIA: Bolondos vers

*Kenderfai Kelemen
cserépfai cserepen
fenekedett fenemód,
s leesett egy behemót
káposztára, kerekre,
kopasz csigagyerekre.
Szólt a csiga: – Egyedem,
ki csücsül a fejemen?
– Csak én vagyok, begyedem. –
Nyöszörögte Kelemen. –
No, ha te vagy, az hiba! –
Szólt mérgesen a csiga. –
Egy csöppet sem szeretem,
ha ülnek a fejemen!
A szarvam hegyére kaplak,
megpörgetlek, megforgatlak,
s úgy feldoblak, meg sem állsz,
míg egy felhőt nem találsz! –
Vírurum, várurum, máris fogta,
a kék égbe hajította.
Így utazott Kelemen
felhőháton, kereken,
karikázó szeleken,
ködbevesző hegyeken.
Mi tagadás, szepegett
mikor eső csepegett.
Félt, hogy egy kis esőcsöppel
egyszer ő is földre csöppen.
Úgy is történt csakugyan;
Kint álltam a kapuban,
s mi koppant a fejemen?
Nem egyéb, mint Kelemen.
Fülönfogtam, ránevettem,
hogy ne fázzon, zsebre tettem.
Most elhoztam, kis barátom.
Jaj! Hová lett? Nem találom
Lyukat talált zsebemen,
s hopp, elillant Kelemen.
Ott ül megint, egyedem,
cserépfai cserepen.*

Akiket a zsarú sem tud megállítani

Közúti balesetek száma okok szerint (1994). **Megállási kötelezettség elmulasztása:** rendőr vagy lámpa jelzésére nem állt meg **302**, kijelölt gyalogátkelőhely előtt nem állt meg **19**, sorompó illetve fénysorompó jelzésére nem állt meg **19**.

Szinte hihetetlenül hangzik, pedig igaz, 1994-ben 321 esetben azért történt baleset, mert a rendőri irányítás, lámpajelzés ellenére nem álltak meg. Különösen az esti, éjszakai és hajnali órákban jellemző, hogy a lámpajelzéseket semmibe veszik. Ugyanebbe a kategóriába tartozik a sorompó és a fénysorompó. Ezekben a pontokon 1994-ben 19 esetben történt azért baleset, mert nem álltak meg a tilos jelzés ellenére.

A szúnyogirtás természetvédelmi hatásai

Az úgynevezett szúnyogirtási tevékenységet a csípőszúnyogok (Culicidae) gyérítése céljából hajtják végre, elsősorban idegenforgalmi szempontból jelentős területeken, néhol egyéb lakott helyek környékén is. A szúnyogirtásnak Magyarország területén gyakorlatilag csak kényelmi indokai állnak fenn (a kellemetlen csípések elkerülése), mivel a csípőszúnyogok által terjesztett fertőző betegségek, mint például a malária, a sárgaláz, Európa teljes területéről történő kiszorulásával a humán egészségügyi szempontok már nem játszanak szerepet, az állat-egészségügyi szempontok (pl. a mixomatózis terjesztése) jelentősége pedig igen csekély, mivel ilyen célra az alkalmazott technológiák szinte teljesen hatástalanok.

Ugyanakkor a szúnyogirtásnak természetvédelmi és környezetvédelmi szempontból számos és sokrétűen megmutatózó káros hatása jelentkezik. A legszembetűnőbb kár az egyéb állatcsoportok közvetlen és tömeges pusztítása. Az alkalmazott szerek jelentősebb része csak gázmester irányításával használható fel, azaz közvetlen potenciális veszélyt jelentenek a gerincesekre, így az emberre is. Még a legszelektívebbnek tartott baktériumkészítmények is az ízeltlábúak széles spektrumát pusztítják.

Fontosnak tartom hangsúlyozni azt a kevéssé ismert tény, hogy a szúnyogirtás jelenleg alkalmazott technológiája a csípőszúnyogok viselkedési jellemzői miatt igen ke-

vessé hatékony, ugyanis a kifejlett csípőszúnyogok nem tömörülnek a szúnyogirtások alkalmával kezelt keskeny parti sávban, hanem jelentősen nagyobb területen szétszóródva fordulnak elő, szemben például a nádasokban tömegesen pihenő árvaszúnyogokkal (Chironomidae), amelyek viszont semmiféle kellemetlenséget nem okoznak.

A különböző ízeltlábú taxonok eltérő viselkedése, illetve az alkalmazott technológia azt eredményezi, hogy a szúnyogirtások következtében több nagyságrenddel, azaz százszor – ezerszer annyi közömbös és hasznos ízeltlábú – köztük a szúnyogok természetes ellenségei – pusztul el, mint amennyi csípőszúnyog. Ennek a tömeges pusztulásnak aztán számos közvetett hatása is jelentkezik.

Az egyik közvetett ökológiai hatás a táplálékláncon keresztül jut érvényre. Az elpusztított nagy tömegű rovar kiesik mint táplálék az ilyen rovarok vadászatára épülő további szárazföldi tápláléklánckból, aminek következtében ezek fajainak egyedszáma is kényszerűen csökkennek, ami aztán még számos további áttételen keresztül érezheti hasonló hatását.

Ezzel párhuzamosan az elpusztult rovarok zöme a vízi tápláléklánckban jelenik meg, ami egyrészt azt jelenti, hogy megnő a szárazföldről a vízbe kerülő szervesanyag-mennyiség, ami azt jelenti, hogy ez a hatás az eutrofizációt felgyorsítja, másrészt az eddigi

állításokkal ellentétben a legutóbbi balatoni angolnapusztulás vizsgálatának eredményei azt mutatják, hogy a szúnyogirtáshoz felhasznált szerek, illetve ezek ugyancsak mérgező származékai a vízi tápláléklánckokban felhalmozódnak, így a halakon keresztül az emberre is közvetlen veszélyt jelenthetnek.

Végezetül igen fontosnak tartom visszatérni arra a problémára, hogy az árvaszúnyogokat összehasonlíthatatlanul nagyobb mértékben pusztítja az alkalmazott technológia, mint a csípőszúnyogokat. Ez, azon túlmenően, hogy az árvaszúnyogok kiemelkedő fontosságú elemei mind a vízi, mind bizonyos szárazföldi tápláléklánckoknak, azért okoz különösen súlyos természetvédelmi, környezetvédelmi problémát, mert az árvaszúnyogok azok, amelyek a legnagyobb mennyiségben vonják ki a foszfort – amely egyik legfontosabb okozója az eutrofizációnak – a vízi anyagforgalomból.

Összefoglalva megállapítható, hogy a szúnyogirtásnak nevezett tevékenység kizárólag kényelmi célokat szolgál, miközben igen jelentős természetvédelmi és környezetvédelmi problémákban játszik jelentős szerepet, emellett az emberi egészségre nézve is potenciális veszélyforrás. Az igen költséges tevékenység összességében több kárral jár, mint amennyi a haszna, ezért végrehajtása semmilyen szempontból nem indokolható.

A szemétszállításról

Értesítjük a tisztelt lakosságot, hogy Gyomaendrőd város képviselő-testületének határozata alapján a megszervezett szemétszállítás igénybevétele mindenki részére kötelező, a lakosság részére INGYENES. A szemétszállítás feladatkörének ellátására az önkormányzat pályázatot írt ki, addig a szolgáltatást a Gyomaszolg Kft. végzi.

Szilárd burkolatú utak mentén az eddig szokásos és kialakult formának megfelelően a szemetet 110 literes kukaedényben kell tárolni, a földutak mentén a lakók által biztosított tároló edényekben, vagy műanyag zsákokban kell gyűjteni és ürítési napokon reggel 7 órára az út mellé kirakni.

ÜRÍTÉSI NAPOK

HÉTFŐ: Kilián tér, Micsurin u., Hatház u., Hídfő u., Népliget u., Hősök tere, Kácsos P. u., Alkotmány u., Rózsahegyi u., Szabadság u., Damjanich u., Deák F. u., Apponyi u., Endrődi u., Zöldfa u., Lásos u., Gorkij u., Selyem u. a Szabadság útig, Sugár u. a Szabadság útig, Polányi u. a Szabadság útig, Dózsa Gy. u., Szent A. u., Zrínyi I. u. a Köztársaság u., Csurgó u., Décsi u., Temető u., Kenderázató u., Orgona u., Akác u., Kisfok u., Egressy B. u., Gábor Á. u., Vasvári P. u., Szélmalom u., Fazekasi u., Fő út a Hatház útig.

KEDD: Babits u., Kántorkert, Csillagos u., Kodály Z. u., Baross u., Juhász Gy., Sugár u. Szabadság úttól végig, Zsák u., Tulipán u., Selyem u., Október 6. ltp-ig, Mirhói u., Szabó E. u., Mohácsi u., Bartók B. u., József A. u., Honvéd u., Tamási Á., Polányi M. u., Napkeleti, Toronyi u., Martos F. u., Nap u., Bem u., Dobi u., Körös u., Bányász u., Vadász u., Halász u., Táncsics u., Mikes u., Könyves K. u., Kürt u., Liliom u., Kinizsi P., Fő út a Hatház úttól az Enciig.

SZERDA: Fáy u., Erkel u., Kölçsey u., Hataskerti u., Csokonai u., Áchim u., Pósa L. u., Esze u., Körösi Cs. S. u., Bercsényi u., Hősök útja a

Szabadság térig, Bacsó B. u., Álmos u., Mátyás k. u., Szabó D. u., Somogyi B. u., Berzsényi u., Árpád u., Attila u., Fegyvernek u., Bajcsy-Zs. a Kossuth útig, Petőfi S. u., Fürst S. u., Botond u., Jókai u., Kossuth u., Tompa M. u., Sallai u., Bocskai u., Zrínyi M. u., Ságvári u., Pásztor J. u., Ady E. u., Zalka M. u., Tanács u., B. Molnár u., Balassi u., Madách u., Fő út, Újkert sortól végig, Móra F. u., Rác L. u., Koós K. u., Kulich Gy., Magtárlaposi u., Guttenberg u., Bethlen u., Sebes Gy. u., Nyárszegi u., Keresztúri u.

CSÜTÖRTÖK: Hősök útja Templomtól végig, Bajcsy-Zs. u. Kossuth úttól végig, VI. ker. Termelési központ, Vízmű sor, Körös sor, Munkácsy u., Hársfa u., Móróc Zs., Radnóti u., Székely B. u., Semmelweis u., Vidovszky u., Kner I. u., Hunyadi u., Dóbó u., Körgát u., Liszt F. u., Batthyány u., Béke u., Bessenyei u., Kálvin J. u., Rákóczi F. u., Arany J. u., Mirhóhát u., Kistréti u., Kiss B. u., Vörösmarty u., Hámán K. u., Budai N. A. u., Mikszáth u., Kazinczy u., Wesselényi u., Kató J. u., Eötvös u., Damjanich tér, Nagy S. u., Lévai u., Katona J. u., Gyóni G. u., Gárdonyi G. u., Rózsa F. u., Széchenyi u., Lehel u., Kisfaludy u., Losonczy u., Toldi u., Bánomkerti u.

PÉNTEK: Vásártéri ltp., Ifjúsági ltp., Október 6. ltp., Öregszőlő, Nagylapos.

Vállalkozók és közületek részére a szemétszállítás – külön szerződés alapján – a lakossági szemétszállítással egy napon történik. Szerződéskötés érdekében keressék fel a Gyomaszolg Kft. telepét január folyamán!

Gyomaendrőd város köztisztaságáról szóló rendelet 4. § (1) bek. alapján háztartási szemétnak minősül: használat során keletkezett szemét, rongy, söpredék, hamu, papír, konyhai hulladék, edény, eszköz, üveg, továbbá kisebb mennyiségű falvakolat, kerti és gazdasági hulladék, falomb, nyesedék, melynek mennyisége a 20 litert nem haladja meg. Tilos trágya, állati hulladék, tűz- és robbanásveszélyes, mérgező és fertőző anyagokat a gyűjtőbe elhelyezni.

Gyomaendrőd, 1995. december 19.

Gyomaendrőd Város Képviselő-testülete

Gyomaszolg Kft.

1996. január 2-án már múlt időben beszélhetünk az 1995. év végi árvízveszélyről. A lapzárta időpontjában kapott értesüléseink szerint december 31-én feloldották az árvízvédelmi készültséget.

A Békés Megyei Hírlap akkori, egyik értesítése szerint Gyula város jegyzője panaszkolta, hogy „minden erőfeszítésünk ellenére mindössze 12 embert tudunk összeszedni a védelmi feladatok ellátására, pedig a körtöltéseknél azonnal cselekedni kellene!”

Ezzel szemben sokkal kedvezőbb volt a helyzet Gyomaendrőd környékén. Nézzük a Polgári Védelem Körzetközponti Parancsnokság Gyomaendrői körzeti parancsnokának, Varga János pv. századosnak jelentését az árvízvédekezéssel kapcsolatos feladatok előkészítéséről és végrehajtásáról.

1995. december 27. 8,30. A polgármester úr értekezletet hívott össze, ahol a pv. parancsnokság árvízvédelmi terve, illetve Varga János parancsnok tájékoztatója alapján meghatározták a feladatokat:

1. a segédgátéri állomány (100 fő) részére határozatok kiküldése,

2. személy-, teher- és rakodó, markoló gépjárművek berendelő határozatainak kiküldése, riasztási tervek pontosítása, egyeztetése.

3. 2x26 fős árvízvédelmi csoportok felkészítése szükség szerinti alkalmazásra.

Délután 14,00-kor a Hármas-Körösön Gyomaendrődnél bevezetésre került az I. fokú árvízvédelmi készültség.

December 28. 8,00. Újabb megbeszélést tartottak a polgármester úr vezetésével. Megtárgyalták Dévaványa lakosságának (8200 fő) befogadási előkészületeit...

...és jött a víz

December 29. E napi ülésen számba vették a kitelepülők ellátásának lehetőségeit, felkészítették a kitelepítési és elhelyezési koordinációs bizottságot (1/12 fő) és a kitelepítési és elhelyezési rajt (1/15 fő)...

16,00 óra. A vízállás elérte a 7 métert, – II. fokú árvízvédelmi készültség!

20,00 óra. A polgármester úr részletes tájékoztatása az előkészületekről...

December 30. 6,00. A vízállás meghaladta a 7,5 métert – III. fokú a készültség. Megerősített segédgátéri szolgálat a töltéseken. Egyéb előkészületek...

December 31. 10,00. 7,22 m a víz magassága, folyamatos az apadás. Délután lefűjték az árvízvédelmi készültséget! (Ezentúl I. fokúvá mérséklődött, és így ezt a Vízügyi Igazgatóság felügyeli már.)

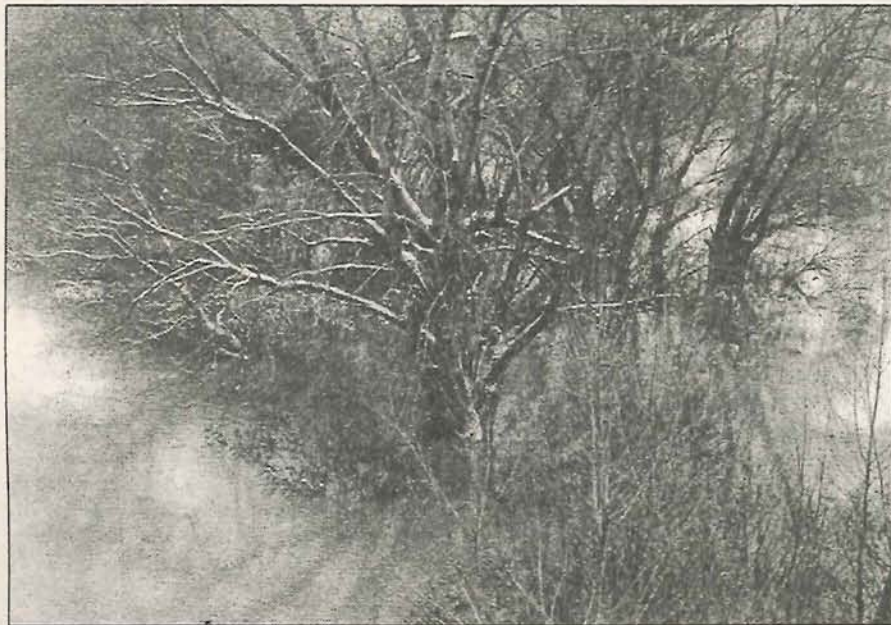
Varga János felvilágosított, hogy a II. fokú veszélyhelyzet kihirdetésétől az önkormányzatoknak be kell lépni a védekezésbe. A hirtelen jött helyzetben a Vízügyi Igazgatóság által kért létszámot mégis biztosították már aznap estére. (Külső, belső védőtöltésekre, gátórzó, figyelő szolgálatba, ki- és beszállításra, a 24 órás ügyeleti szolgálatba...)

A négy, veszélyt hordozó napon – dec. 29-től 31-ig – összesen 181 főt vettek igénybe, plusz váltásonként 2 db terepjáró gépkocsit összesen 2 vezetővel.

Rendelkezésre állt 18 szállító gépjármű és 11 rakodó, markoló gépjármű. Ezeket a Gyomaszolg Kft., Csák-Szőgi Kft., Csatorna és Földmunkagép GmK és a Thermix Építőipari Szövetkezet biztosította. Intézkedés történt a Nagylaposi homokbánya megnyitásának előkészületére. A dévaványaiakat befogadók, ellátók listája lett volna: 2. Sz. Ált. Iskola, 3. Sz. Ált. Iskola, Kner I. Gimnázium, Bethlen G. Mezőgazdasági Szakiskola, 617. Sz. Szakiskola, Katolikus Egyházi Iskola, Református imaterem, Sportcsarnok, Körös étterem, Hídfo étterem, amelyek azonnalra 456 ágygal, 5600 főt tudtak volna ellátni ideiglenesen, illetve befogadni. A fennmaradókat a lakosság látta volna vendégül...

Varga János szükségesnek látta, hogy megemlítsük a védekezésben résztvevők korrekt és problémamentes munkáját, amiért dicséretet érdemelnek.

Az önkormányzat vezetőivel és munkatársaival, köztük dr. Frankó Károly polgármesterrel, Csorba Csaba jegyzővel, Megyeri László aljegyzővel, Megyeri Istvánnal és Gurin Lászlóval a jó együttműködés mindvégig dicséretes volt.

„Nemcsak a 20 éveseké a világ...”

Gyomaendrődön a Nyugdíjasklub hagyományos karácsonyi, ünnepi összejövetelét december 14-én tartották a Kátana József Városi Művelődési Központban.

Elsőnek Tímár Mihály, majd Gellai András elnök üdvözölték a vendégeket és a klubtagokat. Gellai úr rövid ünnepi beszédében visszaemlékezést tartott a 12 év klubmunkájáról és a mindennapokról is szólt.

„Minek örülhetünk? – tette fel a kérdést Gellai András, majd a választ fogalmazta meg. – Annak, hogy 35 olyan ember ül most közöttünk, akik új

tagként léptek be a klubba anélkül, hogy agitációt végeztünk volna. Annak is örülhetünk, hogy a pénzügyi zavaraink, amelyek az év elején adódtak, végül is megoldódtak. A 300 forintos tagdíj kevésnek bizonyult, de pályázatoknak, a tagok és mások támogatásainak köszönhetően legyőztük a gondokat. Ez évben is a kirándulások új élményekkel gyarapítottak bennünket.

Még annak is örülhetünk, hogy a szabad foglalkozásokat sikerült megtartani. Túlnyomórészt ezért is alakulhatott ki egy olyan kultúrgárda, amelyik ma este műsort adhat.

Azonban a 162 tagot számláló klub vezetősége a továbbiakban már csak életkorából adódóan sem tudja vállalni

a feladatát. Viszont az újonnan választottaknak majd minden támogatást megad a leköszönő elnökség.”

Ezután köszönetet mondott az eddigi vezetőségnek, valamint a művelődési háznak a jó együttműködésért. Végezetül megemlítette, hogy a gyomaendrői klub a Békés megyei nyugdíjasok érdekszövetségén belül elérte azt, hogy a tagjai közül többen már méltányosabb nyugdíjat élvezhetnek.

Biró K.

A műsorban fellépők sokat dolgoztak azért, hogy jó előadást élvezhessen a közönség ezen az estén is. A továbbiakban is erőt, egészséget ahhoz, hogy a klubélet ezután is tovább folytatódhassék!

PÁLYÁZATOK

GYOMAENDRŐD VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA

pályázatot hirdet:

könyvvizsgálói feladat
ellátására

az 1995. évi XLVIII. törvény
120. § (2) bekezdése alapján.
A pályázat irányuljon egyszeri
auditálásra vagy folyamatos
könyvvizsgálatra is;

építésügyi ügyintézői

munkakörbe köztisztviselői állásra.
Feltételek: építőipari felsőfokú
szakirányú végzettség, vagy
beruházásban és felújításban
jártas építőipari technikai
képesítés.

Benyújtási határidő: 15 nap.

Bővebb felvilágosítás az illetékes
csoportvezetőknél.

Telefon: 66/386-122

Együtt a gyermekekért

„Én már öregszem,
Lomhán verekszem
Fáradt fejem lehajtanám;
Ragyogj helyettem
Te sok gyermekszem,
És szebben, mint én hajdanán!”

Tóth Árpád: *Gyerekszemekkel*

Óvodai rendezvényünket nem tudtuk volna megrendezni, ha a vállalkozók, magánszemélyek évről évre nem segítenék tombolatárgyakkal.

Nem kis feladat hárul rájuk, amikor az óvodák képviselői megkeresik őket, és nem met nem ismerve segítenek. Sok esetben nem a mennyiség, hanem a megértés sokkal fontosabb, kifejezőbb.

Köszönetet mondok a szülők részéről Tímár Lászlónénak, Tímár Józsefnének, Földi Lászlónak, legfőbb támogatóknak, a Penta-Ment Kft.-nek, vállalkozóknak, üzletnek, rendezvényen részt vevő szülőknek, az óvoda dolgozóinak.

TÁMOGATÓINK:

Tímár Gyuláné, Élelm. vegyesbolt
Farkasinszki Zsuzsanna, Virágbolt

Kord Kft.
Kner Nyomda
Szabó Ktsz
Kalamáris Papírbolt
Sikér Gmk.
Dávid Istvánné, Virágbolt
Balázs Imre, Háztartási Bolt
Farkasné Tandi Ildikó vállalkozó
Kőrös Kft.
Ugor Csaba vállalkozó
Zsolt Élelmiszer-áruház
Izsó Béla vállalkozó
Farkas Máté, Gazdabolt
Tímár Ernő, Virágbolt
Villányi Attiláné, Virágbolt
Vaszkó Sándorné, Virágbolt
Rade-Vill Műszaki Bolt
Tímár Vince vállalkozó
Löveiné Gábor Tünde vállalkozó
Ötvös Pékség
Pantonet Bt.
Földi László vállalkozó
Bukva Vince vállalkozó
ÁFÉSZ

PARÓCZAI PÉTERNÉ
Napközi Otthonos Óvoda tagóvoda vezetője
Gyomaendrőd, Szabadság u. 6.

OLVASÓI LEVÉL OLVASÓI LEVÉL OLVASÓI LEVÉL OLVASÓI LEVÉL

Nemcsak tej...

A Híradó december havi számában megjelent *Iskolatej* című tudósításhoz szeretnék egy pár mondatot leírni.

Nem teljesen a fenti cím alatt megjelent témához kapcsolódik, de már sokszor meg szerettem volna írni, de nem tudom, hogy kinek, aki intézkedik is.

Az iskolai rendtartás szerint a gyermekek reggel 7.30 órakor kötelesek az iskolában megjelenni, ami azzal jár, hogy 6 órakor ébresztő, és kezdődik a készülődés az iskolába. Reggel nem marad arra idő, hogy reggelizzen, és még nem is éhes. Kezdődik a tanítás, éhes gyomorral figyel a tanuló, és majd 10.30 órakor hozzájut az evéshez. Egészségügyi szempontok alapján éhes gyomorral, a felfogóképesség is gyengül. Az ebéd sem különb, mert sok osztály van, amely 13.30 órakor ebédel rohanással, mert minden csoportnak sietni kell. Az általános iskolás gyermekek sorsa a legrosszabb, mivel itt mindenki a saját tantárgyát tartja a legfontosabbnak, de erre lehetőség is van, mivel a tankönyv nagyrészt 5-ös, esetleg a 4-es tanulóra írták meg. Dolgozatra dolgozatot íratnak, ami nem könnyű feladat, mivel figyelni kell az írásra, helyesírásra, külalakra és az írt témára. Sokan megfogalmazták már, hogy a gyerekek egy része olvasni, helyesen írni és számolni nem tanul meg.

Itt a nagy kérdés: miért? Felelet: mert nem tud lépést tartani az osztály anyagával. Sokszor hivatkoznak a nyugati országokra, de azt még teljes felelősséggel nem mondták ki, hogy ott a gyermek később megy az iskolába és a tananyag is könnyebb.

Sietünk, rohanunk és sok hasznos dologra nem figyelünk oda, hogy a jövő nemzedéket neveljük. Mindenki volt gyermek és tudjuk, hogy reggel egy 15 perc is milyen jó még tovább ágyban lenni, és reggelizve, kényelmesen menni az iskolába.

Én gondolom, hogy a vezető és sok tanár gyermekcentrikus, és egy kicsit elgondolkozik a felvetésen, aki meg nem, az nem szereti a gyermekeket és csak az ő önző világában él.

Az iskolatej kiadása és annak elfogyasztása időt rabol, mivel sietni kell,

és még az rendetlenséget okozna, az nem baj, hogy a gyermek gyomorbeteg lesz és ideges, csak az élet rohanjon. Felső tagozatú iskolában nem tudom, hogy van, de talán ott később kell menni. Egységesen kellene megállapítani, hogy mennyit töltsön az iskolában a gyermek, illetve hány óra legyen egy nap.

Van még a tanulónak otthon is elfoglaltsága, mert ha nem napközis, akkor a feladatot megcsinálni, ha ezt össze számítjuk, akkor egy általános iskolás többet teljesít, mint egy dolgozó egy nap, időben.

Egy pár aggódó szülő nevében név nélkül írom, mert ilyenkor a gyermek issza meg a levét.

☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺

A következő levélhez csak annyit fűznék hozzá, hogy közlésével megszegem ígéretemet, de mivel az e tárgyhoz érkezett több levél bizonyára közgondolatot takar, így e véleménnyel sokak kérése teljesülhet..., sorry.

(a szerkesztő)

Végre valaki

Tisztelt Szerkesztő Úr!

... Szívesen venném az alábbi gondolataim megjelentetését. (Esetleg olvasói vitát is szerkeszthetne.)

A Híradó '95. decemberi számában érdeklődéssel olvastam a város polgármesterével való beszélgetést, különös tekintettel a „mi a véleménye a Szó-Beszédről?” kérdésre adott válaszára. Én az adott válasz minden szavával egyetérték, végre valaki kimondta és leírta a tényeket!

De talán azon is el lehetne gondolkodni, hogy mi tette ilyenné a Szó-Beszédet.

Az én véleményem szerint:

1. A szerkesztője, aki üzleti érdekből és a „fogyasztói igényt” felmérve éveken át vállalta a gátlástalan mellébeszélést, hazudozást, emberek mocskolását és megalázását.

2. A bemocskoltak és megalázottak, mert éveken át túrték ezt a stílust, véletlen sem gondoltak összefogásra, jogszerű, határozott fellépésre a szellemi drog e helyi megnyilvánulása ellen.

3. A „fogyasztók” az olvasók, akik – tisztelet a kivételnek – igényelték és élvezték azt a stílust, ahogyan Hornok Ernő a Szó-Beszédben pénzért megfogalmazta a bennük élő irigységet vagy utálatot egyszer X, máskor Y-nal szemben. Hát ez is egy erkölcsi, szellemi szint!!!

Ilyen a mi városunk (falunk):

- sok füstös kocsmá,
- utcákon kitört fák és rengeteg szemét,
- a boltok polcain „szellemi tápláléknak” a Szó-Beszéd.

Vajon ez megváltoztathatatlan?

Jó érzésű, becsületes emberek!!! Állítsuk meg ezt a folyamatot!

VASZKÓ JÁNOS

Gyomaendrőd, 1995. december 12.

☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺

Érdemes kórházban szülni?

Válasz a címre: nem érdemes, csak szükségés!

Nemrég átéltem, tanúja voltam egy eléggé megbotránkozató esetnek, ami a gyulai kórházban esett meg feleségemmel.

Röviden a lényeg: Boldog várakozás után érkezett a szülés ideje. A vajúdo kismamát annak rendje és módja szerint lekötötték nagy fájdalmaival a „fájdalomvizsgálóra”. Órákig moccanni sem bírt. (A víz már ekkor szakadt róla.) „Megfigyelőben” volt, de a kutya sem nézett hosszú ideig feléje sem. Ezután mégiscsak megszületett a gyermek, a teljesen kimerült anya legnagyobb megkönnyebbülésére – egészségesen.

A gond ezután következett. Elképesztő nemtörődömség vette körül az újdonsült anyukákat. Ebben az időpontban mindegyikük első szülő volt, tehát kevés gyakorlattal, ami a szoptatás és fejés technikáját illeti.

Szegények szenvedtek a szüléstől, most meg iszonyú testi-lelki kínokat álltak ki a szoptatástól és az azt követő fejésektől, mert nem tudták, hogyan kell eredményesen véghez vinni, nem ismerték a technikát. Azonban egy kórházi alkalmazott sem vette a fáradságot, hogy valamilyen hasznos tanáccsal lássa el az egyébként boldog anyukákat.

OLVASÓI LEVÉL

Nejemtől tudom, hogy mennyire ki voltak téve már-már megalázó helyzeteknek, szenvedéseiknek. Hiába kértek volna segítséget vagy tanácsot, ilyenkor mintegy sértődötten elviharoztak inkább a szemük elől a fehér köpenyt viselő kórházi alkalmazott nővérek, ápolónők stb. – tisztelet a kevés kivételnek –, semmint segítettek volna. Az anyukák, feleségemmel együtt rendszeresen könnyeztek és az ájulás kerülgette őket a fájdalomtól, mikor eljött a szoptatás ideje, majd a kötelező fejés. Ez felháborító, és nem ezt várná az ember egy kórházi szolgáltatástól, még akkor sem, ha kevés a pénz, vagy egyéb gondokkal küzdenek. Az emberség nem kerül pénzbe! A kék-zöld mellűvé vált, meggyötört asszonyok miért nem kapnak megfelelő ellátást? Ha nincs megfelelő szakképzett, elhivatott, odavaló személyzet, akkor a régieket bocsássák el, vagy képezzék ki! A hálapénzt pedig ne legyen képük ezek után elfogadni!

Név és cím a szerkesztőségben

Mire fordítják...

Nem tudni, mennyire politikai, népszerűségi, vagy e nehéz időkben igaz mecénási gesztus volt a dévaványai képviselőktől az elhatározás, amikor az 1995. évi januári testületi ülésen lemondtak a tevékenységükért járó tiszteletdíjról...? Tény azonban, hogy a fejenkénti 200 ezer Ft/év összeget különböző önkormányzati célokra utalták át. Található ezen támogatási célok között például egyházakat, óvodákat, iskolákat, idősek otthonát, testvértelepülési kapcsolat kiadásait felkaroló, de gondoltak a derék képviselők a polgárország tevékenységének, sportköröknek, a Dévaványa Felemelkedéséért Alapítványnak a finanszírozására is.

A tizenkét dévaványai képviselő elgondolása nagyon megszívlelendő lenne más, talán a gyomaendrődi testület körében is, ha már a köz ügyét vették vállukra megválasztásukkal... (Esetleg még a díj 50%-a is sokat segíthetne...)

K. B.

Az ötletet közzé tesszük, amit egy személyes olvasónk küldött el szerkesztőségünkbe. Ezek után csak a testületen múlik, él-e ezen támogatási lehetőséggel?

OLVASÓI LEVÉL

Előbb engedélyt!

Megnövekedett az engedély nélküli építkezők száma. Ez azt jelenti, hogy aki valamilyen vállalkozásra gondolt (vagy csak kicsit építkezni akar), az előbb alakít, építkezik, toldoz-foldoz, majd miután ezzel készen van, akkor fordul engedélyért. Valószínűleg olyan meg gondolásból, hogy akkor már szinte biztosan úgyis megadják... A dolog azonban nem ilyen egyszerű. A rendelkezések szerint viszont inkább saját magának okoz néha (inkább gyakran) sok problémát az engedély nélküli építkező. Hiszen, az ekkor már túlbonyolódó eljárás még büntetéssel is jár, ezért nem gyorsít a folyamaton a hirtelen építkezési kedv.

Sok konkrét eset tanulságként kéri a

Anyakönyvi hírek

Újszülött: Toók Péter és Vaszkó Eszter Mária leánya Petra.

Házasságkötés: Nagy Márk és Kindle Beáta.

Akik eltávoztak közülünk: Csapó Gáborné Szűcs Julianna 94, Harmati István 70, Bere Károly 72, Kőfalvi János, Bálint Mihály, Varga Mihályné Braun Piroska 57, Debreczeni István Albert, Kis Péterné Szűcs Eszter 94 éves korában.

Meghívó

A Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesületének gyomaendrődi csoportjának vezetősége meghívja sorsársait 1996. III. hó 2-án 18.00 órai kezdettel a Katona József Művelődési Házban tartandó nőnap rendezvényre, mely vacsorával egybekötve lesz megtartva. Jelentkezni lehet február 20-ig Csöke János csoportvezetőnél. Kitűnő zenével, szórakozási lehetőséggel várjuk a sorsársainkat, és egyben kívánunk minden tagunknak eredményekben gazdag, békés boldog új évet.

A vezetőség

Mozgáskorlátozottak és Hadirokkantak Egyesületének vezetősége értesíti kedves tagjait, hogy aki az 1996. évi tagdíjat befizeti, ajándékban részesül.

Tagdíjat a Hősök úti irodában lehet fizetni.

polgármesteri hivatal műszaki csoportja a bővíteni, átalakítani, építkezni, üzlet-helyiséget nyitni szándékozókat, hogy jóval az építés megkezdése előtt jelentkezzenek elképzelésükkel a műszaki csoportnál! Így könnyítsenek, gyorsítsanak saját problémájukon azzal, hogy elkerülik a felesleges és elkerülhető bonyodalmakat, bosszúságokat – saját érdekében.

Aki ezek után is úgy dönt, hogy előbb építkezik, majd később szerez engedélyt, az méltán számíthat büntetésre és bonyodalmakra, ám mindezeket saját maga idézte elő önmagának, nem hibáztathat senkit, főleg nem a hatóságokat...

(Tulajdonképpen mindenre kell építési engedély, kivéve belső kerítés létesítése, vagy fix alap nélküli ideiglenes, elbontható építményre.)

Megfejtések

A decemberi keresztretjvény és „lőgrásban” helyes megfejtései:

...*fülünk másokra hallgat.*

...*részletesen beszélünk róla.*

...*mint röviden valamiről.*

...*„Szótlan hal is mondhat igazat.”*

A sok helyes megfejtés beküldői közül az alábbiaknak kedvezett sorsolásakor a szerencse:

Marjai Tibor Szeghalom, Hunya Dénesné Hársfa u., Csőre Tünde Fegyvernek u., Gecsei Tamás Árpád u., Tóth Gáborné Mátyás kir. u., Benga Ferenccé Nagy S. u., Borsós Béláné Fegyvernek u., Magyarai Jánosné Pásztor J. u., Kun Anita Zrínyi u., ifj. Czikkely István Deák F. u., Enyedi László Vásártéri Itp., Czikkely Istvánné Deák F. u.

A kedves megfejtő olvasóink az értesítést postán kapták meg az ajándékok átvételéről.

Hősök
útja
48.

Nyitva:
6-19
óraig.

NE FELEDJE!

Legolcsóbban, legfrissebbet,
legnagyobb választékot csak
a szakboltban,
a **Privát Zöldség-gyümölcs**
boltjaiban találhat
a Hősök útján és a
Bajcsy-Zs. út 119. sz. alatt.
A megszokott nagy választékkal
és olcsó árakkal várjuk vásárlóinkat!

Szobafestés,
mázolás, valamint
fürdőkádak felújítását
vállaljuk lakosságnak
és közületeknek is.

BERKI ZOLTÁN

Rákóczi u. 37.

Tel.: 06-60/384-426

BÉLYEGZŐ- KÉSZÍTÉS

RÖVID HATÁRIDŐVEL,
HAGYOMÁNYOS ÉS AUTOMATA
KIVITELBEN.

KÖNYVES LÁSZLÓ

Gyomaendrőd, Kiss Bálint u. 9.

APRÓHIRDETÉS

- Az Október 6. ltp.-en IV. emeleti, 4 szobás lakásom eladó, vagy elcserélhető gyomai kisebb lakásra. Érdeklődni: Jókai 7. Telefon: 386-247.
- Törzskönyvezett fekete és foltos dog kölykök eladók. Hungária shampion győztes apától és tenyészszelemlés anyától. Budai u. 30. Pappné Szarka Emília. Telefon: 386-887. 13-15 óráig.

THERMÚX

ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

5500 Gyomaendrőd, Ipartelep utca 3.
Telefon: 66/386-614 • Fax: 66/386-226

- ❖ Vállalkozunk magasépítési munkák kivitelezésére.
- ❖ Oszályozott adalékanyagból bármilyen betonkeveréket – szükség esetén **MELEG vízzel történő betonkeverést** is – előállítunk és az építkezés helyszínére szállítjuk!
- ❖ Készletünkön lévő különböző színű bútorlapot méretre vágunk és élfóliázunk.
- ❖ Hideg-meleg vízzel kocsimosást vállalunk.
- ❖ IKARUS-211-es 37 személyes autóbuzunkat bére adjuk.
- ❖ Hosszabb távú igénybevétel is lehetséges.

A Lakásfelszerelési Ajándék Shop

(Gyomaendrőd, Fő út 208.)

nagy választékban kínál üveg-,
porcelán-, műanyag árukat.

Ezen kívül háztartási kisgépeket,
világítástechnikai termékeket kedvező áron.
Ugyanitt válthat 100, 200, 500 Ft értékben
vásárlási utalványokat.

KÖZMONDÁSOK AZ ÉTKEZÉSRŐL

A diétába belehalni nem lehet, a falánkságtól viszont szétpukkadsz. (Orosz)

Aki éhesen fekszik, egészségesen ébred. (Angol)

Könnyű vacsora, hosszú élet. (Német)

Kelj ötkor, ebédelj kilenckor, vacsorázz ötkor, fekjüd le kilenckor és megéled a 99-et. (Belga)

Nem azért élünk, hogy együnk, hanem azért együnk, hogy éljünk. (Francia)

Felhívjuk az érdeklődő tanulók és szülei figyelmét, hogy 1996. január 12-én 9.00 órától **nyílt napot** tartunk. Ekkor közelebbről megismerkedhetnek az iskolával, a kollégiummal, a tangazdasággal. Bethlen Gábor Mezőgazdasági Szakközép- és Szakmunkásképző Iskola.

* * * * *

December 20-án a Városi Sportcsarnokban a Városi Diáksporthizottság a város 3 középiskolája számára rendezett egy Karácsonyi kupa elnevezésű versenyt 3 sportágban. Kézilabdában 1., kispályás labdarúgásban 1., valamint kosárlabdában 2. helyet értek el a Bethlen G. szakiskola tanulói és így a kupát is ők nyerték el.

Köszöntő

Az új esztendő alkalmából Gyomaendrőd minden polgárának kívánunk békés, nagyon boldog új évet.

Az 1996-os évre sok sikert, jó egészséget, örömet és megértést.

SZÖLLŐSI ISTVÁNNÉ
Békés megye 5. sz. vk.
országgyűlési képviselője

FÖLDESI ZOLTÁN
országgyűlési képviselő
(MSZP)

KOVÁCSMŰHELY

Szmola Béla 67 éves és 4 éve nyugdíjas, de szívesen be-bejár a műhelybe levergetni a rozsdát kaplácspáncsairól, üllőiről. Néha még megrendelésekkel is felkeresik. Például kandallóhoz fogókészletek, vagy egyéb dísz tárgyak készítéséért.

Ez a műhely az Apponyi utcában a harmadik generációt szolgálta már ki. A berendezés jó része száz évet is megélt, a fűjtató legalább száznegyvent. Sok lovon cserélték itt ki újra a lekopott patkóját. Ezenkívül a mezőgazdaságban használatos sokféle kovácsolt alkatrész ekéhez, boronához, lovas kocsihoz, ekekapához mind-mind készült itt a hosszú évek alatt. Aztán azok a dolgok is, amik egy falu mindennapjaihoz elengedhetetlenek, mint például kereti szerszámok, kapuvasalások és még sok egyéb.

A múltban még tiltottnak ítélt dolgokat is végeztek, ha erre nagyon szükség volt. Tulajdonképpen felcseri beavatkozásnak lehet ezt nevezni, mikor a lovakon esetenként eret vágta egy különleges kis szerszámmal. A beavatkozást úgy nevezték, hogy erelés.

Egy ilyen eset volt egyszer, mikor a község házában a két, szép tenyész apaállat túl sokat evett a friss heré-

ből és nem tudtak megmozdulni sem a felfúvódott hasuktól. Az akkori jegyző kérésére sikerült kihívni Józsi bácsit – Szmola Béla apját –, hogy erelje meg a csődöröket. A két ló már a földön feküdt. Gond nélkül megtörtént az erelés, ami után a lovak szépen lábra álltak.

Azonban a lópatkolás nemcsak a vas kialakításából, patkóvá varázslásából áll, mert azt felszögelni anatómiai ismeretek birtokában lehet csak szépen, szabályosan, hogy a lónak ne okozzon fájdalmat és sérü-

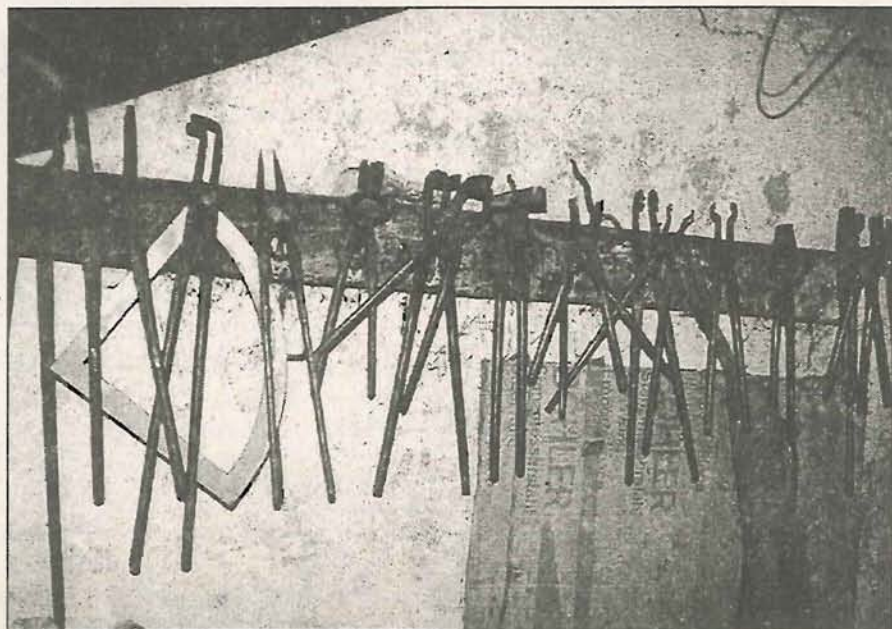
lést. Ugyanis a ló patája csak egy 8-10 milliméteres falú szaruréteg. Csak ezt a falat lehet a patkó felerősítésére szolgáló szöggel „használni“. Nagyon könnyű ezt elvéteni, félrecélozni.

Megtudtam, hogy a szerencsepatkó egyébként csak a hétlyukú és ballabas patkó lehet. A lovak színe sem lehet más, mint világos pej, sötét pej, vasderes, vagy fekete.

Megtörtént egyszer, mikor egy lovat patkolásra hoztak, hogy ez az állat nagyon ellenkezett. Nehéz volt engedelmességre bírni, de a mellső két lábát gyorsan sikerült ellátni. Sokkal több gondot okozott a „komorcsödör“ hátsó patáinak megvasalása. Az orrvasaló pipával sem, de a fülfogóval sem boldogultak a bősz paripával. Hogy mégis tűrje a patkolást, kaloda híján – nagy nehézségek árán – a farkához kötötték a lábát, ami még hat embernek sem volt könnyű feladat. Végül elest a ló, ekkor sikerült gúzsba kötni a lábait és ráhelyezni a patkót. Legközelebbi patkócseréje alkalmával úgy tűrte a tevékenységet ez a „komorcsödör“, mint egy birka, meg sem mozdult.

Erre mondta Szmola Béla, hogy megadta magát, tudta, hogy csak mi győztünk felette legutóbb is...

BIK

Homeopátia az influenza kezelésére

A homeopátia az orvostudomány része: egy eredeti terápiás módszer, amelyet 1790-ben Christian Samuel Hahnemann, német orvos fedezett fel. A homeopátia: hasonszenvi gyógymód, lényege, hogy minimális adagokban olyan gyógyszereket alkalmaznak, amelyek nagy adagokban az egészséges ember szervezetében a gyógyítandó betegséghez hasonló jelenségeket hoznak létre. Ennek megfelelően a homeopátia két fő elven alapszik: a *hasonlóság elvén*: minden anyag, amely normális dózisokban tüneteket vált ki az egészséges emberről, parányi adagokban meg tudja gyógyítani azokat a tüneteket; az *infinitesimalitás elvén* (infinitesimalitás = parányi, rendkívül kicsi) a homeopátiában használt gyógyszeranyagok a hahnemanni 100-egységes elv (CH) alapján történő hígítás végtelensége, az oldat dinamizálásával, aktív alapanyagok folytonos dekoncentrációi.

A homeopátia egyébként mindenkinek ajánlott a gyermekkortól a felnőttkorig, mert nincs semmilyen mellékhatása. Hatásos az immunrendszer stimulálására (ösztökélésére), de a heveny és krónikus betegségek kezelésére is. A homeopátia tapasztalati és tudományos tényeken alapuló, megbízható terápia. A világ számos országában elismert. Magyarországon már a II. világháború előtt alkalmazták és tanították az orvostudományi egyetemeken. Mára szinte feledésbe merült, de hamarosan reneszánszát fogjuk tapasztalni. Felfogása szerint minden egyenlő külön lény, személyiség (test-lélek-szemlel egyisége), és az orvos ennek szemlélésében foglalkozik betegével. Elősegíti az egészség ökológiáját, mivel az egyént környezetében, globálisan szemléli, és mindenki egészségi adottsága tiszteletben tartására, a kölcsönös bizalomra épül.

Az influenza – az orvostudomány nagymérvű fejlődése ellenére – napjainkban is komolyan veszélyezteti az ember egészségét szövődményei révén, akár életét is. Ez a vírusos eredetű fertőző betegség sokáig valóságos csapásnak számított. 1918-19 telén világszerte 20 millióan haltak meg az influenzajárvány következtében. Napjainkban szerencsére már jóval kevesebb áldozatot követel egy-egy járvány, mégsem szabad lebecsülni kihatásait, szövődményeit, gazdasági következményeit. Franciaországban az 1988-89-es járvány súlyos, 1 milliárd frankos kiadással járt! (22 milliárd forint!)

Szakemberek, orvosok állítják és bizonyítják, hogy az influenza homeopátiával nagyon gyorsan megfékezhető. Ráadásul semmiféle veszélyt nem jelent a páciens számára. Nincs sem ellenjavallat, sem ismert mellékhatás! Alapos klinikai vizsgálat után ugyanis a homeopata orvos arra törekszik, hogy szétválassza a fertőző tényező jellemző tüneteit a minden egyénre sajátos tünetektől.

Az eddig ismert készítmények mellett ugyanis ma már Magyarországon is létezik, gyógyszerárakban is kapható, klinikailag is tesztelt kitűnő gyógyszer-specialitás: az *Oscillocochinum*. A készítményt – amely Franciaországban az influenza megelőzésében és leküzdésében az egyik legáltalánosabban használt gyógyszer – dr. Joseph Roy fedezte fel. Az *Oscillocochinum* 1982-ben került forgalomba és ismertségére jellemző, hogy csupán Franciaországban évente 5 millióan szedik. Jelenleg a gyógyszert a világ 32 országában forgalmazzák, s 1994-ben feltűnt hazánkban is. Kis dobozokban került forgalomba, 3 dózis 298 Ft-ért, vény nélkül kapható. Az *Oscillocochinum* megelőzés céljából is beszédhető, az előírt adagokban, de a már kialakult influenza lefolyását is könnyebbé teszi és meggyorsítja, kivédve a szövődményeket. Csecsemők, kisgyermek, különböző korú felnőttek, de még terhes anyák is szedhetik. (Gyógyszertáraknak a Hungaropharma szállítja.)

A francia Boiron gyógyszergyártó cég tevékenysége a homeopátia minden területét átfogja. A Boiron cég évente mintegy 100 millió homeopatikum tubust és dózist, számos piacvezető terméket – köztük az *Oscillocochinumot* is – gyárt, de a gyógyszerforgalmazásra is specializálódott. A Boiron aktív szerepet vállal a homeopátia-fejlesztésben, szorosan együttműködve az Orvosi Testülettel a kutatás, az oktatás, továbbképzés és a szakmai kiadványok területén. A Boiron a széles nagyközönség partnere is a tájékoztatásban, eleget téve az információs és kommunikációs igényeknek.

(A képviselő magyarországi címe: 1118 Budapest, Somló u. 33. Dr. Domonkos János, telefon/fax: 185-3091.)

Az új nemzeti alaptantervről mond véleményt dr. Baranyi Károly. Részletek a Magyar Fórumban megjelent interjúból.

Dr. Baranyi Károly:

Nemzetrombolás alapfokon

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium volt fősztályvezetője, dr. Baranyi Károly dolgozta ki a Nemzeti Alaptanterv (NAT) koncepcióját, még az előző koalíciós kormány időszakában. A témáról mintegy 250 előadást tartott, s ezek 1994-ben Kit, miért, hogyan? címmel kötetben is megjelentek.

A Horn-Kuncze-kormány azonban új, másféle alaptantervet fogadott el. Erről az új Nemzeti Alaptantervről kérdeztük dr. Baranyi Károlyt.

– *Mi a véleménye a közelmúltban könyv alakban is megjelent Nemzeti Alaptantervről?*

– A külleme igen feltűnő – engem leginkább a sárga telefonkönyvre emlékeztet –, a tartalma azonban elrettent. Ha megvalósul, átalakul a magyarországi iskolaszervezet.

– *Milyen módon?*

– Ez a NAT tulajdonképpen a magyar iskolaszervezet visszafejlesztésének burkolt stratégiája. Előírásai szerint ugyanis hatosztályos elemi iskoláink lesznek, majd a hetedik osztálytól a tizedikig úgynevezett középszintű iskola következik, és egy kétosztályos, érettségi diplomát is adó középiskola. Ilyenképpen a társadalom fejlődésének folyamataival teljesen ellentmondó iskolaszervezet jön létre. Ezért elfogadhatatlan. Gyanítom, hogy éppen ez volt a készítőök szándéka, noha lépten-nyomon tagadják. Ez bolsevik magatartás, a „tudjuk, merjük, tesszük” pökhendi és kóros önbizalmáról tanúskodik. Kitálalták a „műveltségi terület” elnevezésű blöfföt. E szerint akarják felosztani az oktatást. Az elmúlt évtizedekben már voltak efféle próbálkozások, zsonglörködések a tanügyben, de ezek mindig csődöt mondtak. Amiatt is elmarasztalandó ez a NAT, hogy lényeges kérdéseket nem tárgyal. Nem szól az erkölcsről, a nevelésről. A nemzeti identitásról közöl néhány zavaros fogalmat, a hazaszeretetről pedig egyetlen szót sem találunk benne. Ebből az alaptantervből hiányzik az igényesség, mindaz, ami az általános műveltség megszerzéséhez szükséges. Igen silány dokumentum, mely csak a 16 éves korig tartó oktatást szabályozza, pedig a közoktatás 18 éves korig tart.

– *Kinek az érdeke egy rossz alaptanterv bevezetése Magyarországon?*

– Ez a NAT nem a szocialisták találmánya. Ez kifejezetten az SZDSZ „szakmai” szüleménye, valamint az SZDSZ-hez csapódott, úgynevezett szakembereké.

– *A jelenlegi tanügy mögött milyen politikai-gazdasági érdekek húzódnak meg?*

– Erős pénzügyi érdekek, valamint a Nyugathoz való elvtelen, átgondolatlan és feltétel nélküli kötődés. Pedig erre egyáltalán nem volna szükség. Az elmúlt évtizedekben a magyar oktatás – a Rákosi- és a Kádár-rendszer ellenére is – a világ egyik legjobb oktatási rendszere volt. Még gondolni is rossz arra, hogy a nyáron az érettségi tervezet kapcsán felvetődött a Művelődési és Közoktatási Minisztériumban, hogy az érettségi tantárgyak közül ki kellene hagyni a magyar irodalmat és történelmet.

– *A kormány válságos gazdasági helyzetre hivatkozva menti ki magát az oktatásügy fejlesztése alól, ezzel indokolja a pedagógusok elbocsátását is.*

– Ez hamis érvelés. A kormány – a programjával ellentétben – műveltségromboló intézkedéseket hoz. Ez nem magyarázható egyébbel, mint hogy Magyarországon valóban magyarságellenes politizálás folyik. A valós szándék: kiölni a népből a nemzeti tudatot, és az országot egy nagy közösségbe integrálni. Ez a tendencia a mastrichti egyezményre emlékeztet: az európai nagyhatalmak politikusai arról ábrándoztak, hogy egységes Európát kell létrehozni, ahol majd három, esetleg négy nyelv (az angol, a német, a francia és a spanyol) lesz a használatos. Nekem nem kell az olyan Európa, ahol Arany János nyelvével nem szólalhat meg.

A NÉMETEK BETELEPÜLÉSE - 1745

Augusztus 12–13-án ünnepli a mezőberényi német evangélikus gyülekezet a 250 éves fennállását.

A gyomai evangélikus gyülekezet 1834-es megalakulása előtt, 1745-től folyamatosan ennek a gyülekezetnek volt része. A mezőberényi német ősök ugyanúgy a mi őseink, mint a berényieké. A gyomai evangélikus egyház jogelődjének tekinthető a berényi, amelyből kivált. 1745-ben Rudolf Walter lelkészt hívják meg lelkésznek, aki Kistormáson volt lelkész. Az idetelepült lelkész a szentháromság utáni kilencedik vasárnapon kezdte meg munkáját. Eddig a szlovák és német gyülekezet közös lelkészt foglalkoztatott. Közös volt a lelkészük, de közös volt a templomépület is. 1733–1745 között a lelkészük Daniel Burian volt. A német gyülekezet 1745-től önállóan működő német evangélikus gyülekezet. Ma is fennálló templomuk 1789-ben épült fel, amikor II. József császár (Habsburg) engedélyezte a protestánsok templomépítését. Templomuk 200 éves fennállását 6 éve ünnepelték.

Az 1723–1745 közötti időszak anyakönyve latinul van vezetve. Milyen nevek találhatók az 1723–1745 közötti időszak anyakönyvében?

Megtalálható Valentin Mönsch neve is. Az 1760. évi berényi összeírás szerint az első berényi német lakos, még 1723-ban jött Gyuláról Berénybe, ahova több németországi jövevényrel együtt abban az évben költözött. Foglalkozása szabómester volt. Az első jelentős számú német telepescsoport Harruckern költségen jött le Gyulára. A benépesítők által ideköltöztetett német parasztok bizonyáglevellel ellátva érkeztek, régi urodalmuk adósságmentes elbocsátólevelét hozták magukkal.

A betelepülők nevei Mönsch, akik később München néven szerepelnek az anyakönyvben.

Az itt lévők nevei: Paul Lanion, Georg Ostertag, Matthias Stibán, Jost Winter, Johann Schupkégel, Georg Weidmann, Konrad Tiztor, Johann Bure, Johann Gerolt, Georg Wolf, Georg Hoch, Paul Spiner, Fridrich és Konrad Winter, Johann Schneider, Wilhelm Hertzberger, Caspar Wolf, Johann Boetsch, Matthias Jäger, Leonhardt Schöffner, Georg Eisenmenger, Jacob Hecker, Michael Róth, Peter Braun, Baltas Mertz, Michael Rósz, Georg Hajnal, Nicolai Sachs, Konrad Storgh, Konrad Kern, Michael Schimert, Jacob és Georg Kopf, Georg Schidt, Krisztoph Petz, Martin Niedt, Georg Sad, Stephan Nell. 1745-ig nevük az anyakönyvben előfordul, minden bizonnyal itt voltak

már. Így a From, Kramer, Jugmann családok nevei is szerepelnek.

Nagy családok lettek később a Braun családok is, mind itt voltak már 1745 előtt. Georg Konrád fia, Georg Martin az egyik nagy család kiindulása, Johann Martin Braun egy másik nagy család alapítója, Peter Konrád Braun a harmadik nagy család kiindulását jelentette.

Azt nem lehet tudni, hogy Peter Braun gyermekei-e, vagyis, hogy milyen rokoni viszonyban álltak egymással. Johann Martint az anyakönyv keresztpaként Hans Marcinak titulálja. Peter Konrád Braun Vadkerti jelzöt kapott, kiknek elhalálozását az anyakönyvben meg sem találtam, akinek utódai Gyomán a Braun Lipót utódok között élnek.

Johann Hudka szlovákosan hangzik, mint német betelepülő, német evangélikus presbiter a gyomai egyház megalakulása után. Hajnal nevű német személy, neve magyarosan hangzik, a németekkel házasodik és evangélikus. Az első betelepülők a fent felsorolt nevek viselői voltak. A feleség neve a kezdeti időszakban, csak a keresztnévet jelezte a könyv, a házasságkötéstől a férj nevét viseli így azt külön nem is jelezték – felesége Anna Mária –. Később Rudolf Walter már feltünteti a feleség apjának teljes nevét, ebből már tudni lehet házasságkötéskor a feleség családi nevét is.

1745-től Rudolf Walter már német nyelven vezeti az anyakönyveket. Az első anyakönyv lapjára a következő bejegyzést vezette természetesen németül: „Itt a két, Szarvason és Csabán működő tiszteletreméltó lelkész 1745. aug. 15-én, Trinitatis utáni 9. vasárnapon bemutatott engem a német evangélikus nemzetiségnek mint rendes lelkészt és prédikátort a szószéken és személyesen, miután a hatósági és miniszteriális hozzájárulás megkaptam, ahogy azt a német nemzetnél Isten segítségével sikerült. Augusztus 23-án két vezető átkelt a Dunán, hogy elhozzák holmijaimat. Szeptember 11-én szerencsésen ideérkeztünk.“

Joh. Rud. Walter 1745-ben

Johann Rudolf Walter Németországban tanult, Frankfurt vidékéről származott. Felesége halála után került Mezőberénybe. A gyülekezet megalakulásának, összekovácsolásának fő részese. Az ő nevéhez fűződik az önálló német evangélikus egyház létrehozása.

Dr. Weigert József

Bemutatkozás

Galgóczi Ibolya vagyok, 37 éves. Egy hivatalban dolgozom Gyulán. Van egy 19 éves lányom, aki a hangok világába vetette magát: énekel és néptáncol. Nekem a „csend“ jutott. Ezért ott-honunk a „hangok és a csend birodalma“.

Egy verses kötet kiadása előtt állok, melyet a Tevan Kiadó Kft. fog kiadni.

Gyula, 1995. december hó 14.

Tisztelettel:

GALGÓCZI IBOLYA

CSEND ÉS HANGOK

*Neked a hangok vára,
nekem a csend erdejé...*

*Erdőben épült várfalak.
Vihar hajlítja, feszíti ágaim,
szétnyílnak, sőt töredeznek.
S ím: Ott áll a büszke vár!*

*Érintetlen, tiszta hangok folyama,
bárhoz nyíl ajka, magával
visz egy „töretet“,
mert a csend erdejében született.*

HA

*Vadszőlő inda
terméketlen létbe futó
kanyarulat,
oda s vissza,
körbe-körbe.
Hajnaltájt alkonyulat
s az alkonyban pirkadat.
Villám-tartotta határ!
Áztatott medrek vámja!
Zsoltárok jaja!
Óh el ne hagyj!
Kövér földem. Ha művelő lenne!
Etikája tartaná rendben.
S hajnalban asszony fejne tehenet,
alkonyban férfikéz adna kenyeret.*

RENDŐRSÉGI HÍREK

• Nem hagyott alább városunkban a Matáv sérelmére elkövetett telefonfülke-rongálások hulláma. A perselyben levő pénz megszerzésére elkövetett rongálások szinte mindig nappal történnek. A rendőrség továbbra is kéri a lakosságot, hogy a fontos, sokszor életmentő telefonfülkékben gyanús tevékenységet folytatók jelenlétét azonnal jelentsék a rendőrségen, vagy járőrnel.

• A Bónom-zugban levő hétvégi házát feltörve találta a tulajdonosa. Ezt jelentette a rendőrségnek. Az eddig történt víkendházbetörések elkövetőit egyébként zömében lefűlelte a rendőrség.

• Baleset történt 20-án a délutáni órákban. Egy várakozó személygépkocsiba hajtott egy másik, közlekedő szgk. a Fő út endrői részén. A kár jelentős, mintegy 500 ezer Ft.

• Feltehetőleg rosszullét miatt – talán agyvérzés – a Shell benzinkútnál a kerékpárút mellett 25-én reggel 7,30-kor megtalálták holtan D. I.-t. A vizsgálat folyamatban.

• Több esetben tyúklopásokat jelentettek a cigányváros környékén. Az elkövetők egyelőre ismeretlenek. (Viszont néhány családnál az ünnepi vacsora biztosított volt...)

• Vadorzókat csíptek el a Béke vadásztársaság vadőrei. 28-án tetten érték a területen szorgoskodó orvvadászokat 1 elejtett nyúl és 2 fácán társaságában. Az elkövetőknél (3 fő) golyós fegyvert találtak. A házkutatás során lőszer és engedély nélküli gázipisztoló is előkerült.

• A görében felakasztotta magát 29-én Cs. J. gyomaendrői lakos. A vizsgálat itt is folyik.

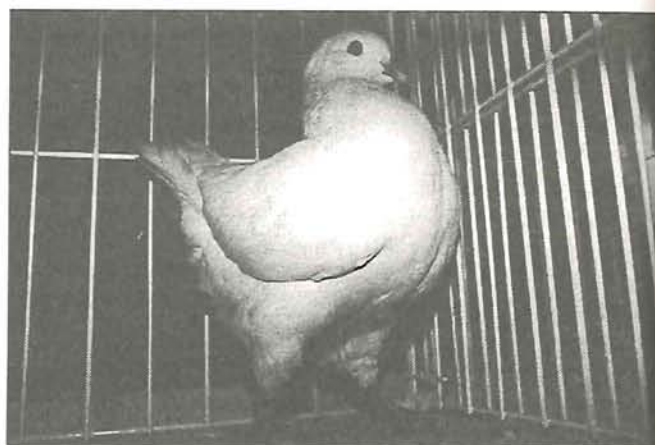
• Szilveszterkor rossz évet zárt az az autós, aki a Kondoros felé vezető úton a síkos pályán az árokba csúszott. Személyi sérülés nem történt.

A tekintélyt veszített táblák

Közúti balesetek száma elsőbbség meg nem adása miatt:

1989.....	4915
1990.....	5391
1991.....	4882
1992.....	4712
1993.....	3411
1994.....	3920

Hihetetlennek hangzik, de még mindig általános divat az elsőbbség meg nem adása. Az egyik legdurvább szabálysértés, hogy a közúti jelzőtábla utasítását nem tartják be. Emiatt 1989-ben 3081 személyi sérüléses baleset történt. Igaz, a szám 1994-ben 2412-re csökkent, de még mindig rendkívül magas. A szakzsargon a forgalomba való bekapcsolódásról beszél, itt arról van szó, hogy nem néznek körül, amikor kihajtanak a parkírozóhelyről, vagy ráhaladnak egy forgalmas útvonalra, nem érzik a forgalom dinamizmusát, nem néznek körül. Még tavaly is 356 baleset történt emiatt. Azt mondják, hogy a jobbkezes szabály a legegyszerűbb közlekedési előírás. Vannak olyan világvárosok, mint például Párizs, ahol alig lehet táblával találkozni, az utak döntő többségén a jobbkezes szabály érvényesül. Nálunk tavaly 276 sérüléses baleset történt, mert elmulasztották a jobbkezes szabály betartását. Örvedetesen növekszik viszont a kijelölt gyalogátkelőhelyek, a zebrák tekintélye, hiszen míg 1990-ben 923 gyalogost ütöttek el ezeken a pontokon, tavaly 557-et.

KISÁLLATSZEMLE

A Magyar Galamb- és Kisállattenyésztők Országos Szövetsége Gyomaendrői 243. Sz. Egyesületének 1995. december 16-17-i kiállításának eredményéből.

A bírálót az Országos Bírálótestület bírói végezték (Gulyás József, Horváth György, Iványi János, T. Szabó Albert). Mintegy 26 galambfajtát bíráltak.

A gyomaendrődiek közül tiszteletdíjas lett:

Dobrák Krisztián, Herter László – magyar óriásgalamb, *Kruchió Gábor* – texán, *Kovács I. László, Látókóczi Vince, Szakálos Béla* – amerikai óriásposta, *Tari Anila* – kiállítási posta, *ifj. Gellai Tibor* – pávagalamb, birminghami pergő.

Fajtagyőztes:

Bula Béla, Timár Vince – amerikai óriásposta galambjaival.

Voilerek – bemutató:

1. *Tari János* – magyar óriásgalamb, 2. *Szabó Benedek* – törpe holland bóbítás baromfi. Igen jó kollekcio 3. *Dobák Krisztián* – mandarin réce.

GYOMAENDRŐDÖN ÉS KÖRZETÉBEN BETÖLTÉSRE VÁRÓ ÁLLÁSHELYEK

Szakképzettséget nem igénylő munkalehetőség

Takarítónő (Gyomaendrőd) ..... 3 fő

Középfokú végzettségűek részére

Raktárkezelő (Gyomaendrőd) ..... 1 fő

Szarvasmarha gondozó (Gyomaendrőd) ..... 1 fő

Vendéglátóipari eladó (Gyomaendrőd) ..... 2 fő

Sportszervező (Gyomaendrőd) ..... 1 fő

Bútorasztalos (Szarvas) ..... 1 fő

Területi képviselő (Szarvas) ..... 2 fő

Felsőfokú végzettségűek részére

Műszaki ügyintéző (Gyomaendrőd) ..... 1 fő

Gazdaságvezető (Gyomaendrőd) ..... 1 fő

Érdeklődjön a művelődési központban!

1995. NOVEMBER HAVI ADATOK:

A munkanélküliség megyei rátája: **12,26%**

Körzetünk rátája: **16,43%**

Ecsegfalva: 25,20%, Gyomaendrőd: 17,10%, Dévaványa: 14,80%, Hunya: 6,20%

GYOMAENDRŐDI HÍRADÓ • Gyomaendrőd Város Önkormányzatának lapja • Felelős szerkesztő: Biró Károly

Kiadja: Gyomaendrőd Képviselő-testülete • Gyomaendrőd, Szabadság tér 1. • Telefon: 66/386-122/123

Felelős kiadó: dr. Frankó Károly polgármester • Készült: A&M Stúdió, Békéscsaba • Nyomás: Paulik és Társai Bt., Békéscsaba

Terjesztik a gyomaendrőd-i kereskedők. • Engedélyszám: III/PHF/108/BE ISSN 0238-8391